

הכנה ללילה

• מאמרו השבועי של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א •

מכירת קשות

עבודת יום הכפורים

מבט חודר לסערת התקופה לאור הפרשה

דקות להילולת הרשב"י

מתווה ההילולא 2025

הכתוב להיום

• מאמרו השבועי של הגאון רבי חיים יוסף אקרמן שליט"א •

עבודת יום הכיפורים | מבט חודר לסערות התקופה

ימים יוצרו ולא (ולו) אחד בהם (תהילים קלט טז) - רבי לוי אומר זה יום הכיפורים. (ילקוט)

נלקטה מקצת מהתחושות והחוויית העובדות על הזוכים עלי אדמות לחיות את יומו של הבורא, ונפטיר כפייט: אשרי עין ראתה כל אלו הלא למשמע אוזן דאבה נפשנו.

נפתח בכנה הגדול מאחיו המועתד להכין את הכפרה לכל עדת ישראל ושכל עבודת היום אינם כשרות אלא בו.

שבעת ימים קודם יום הכיפורים היו מפרשים אותו מביתו ללשכת פרהדרין וזה פרישתו לקדושה להכנס למחנה שכניה ולהבדילו מכל קלות ראש שתחול עליו אימה בהבדלתו מן הבריות ולמרות כן שלא תזוח דעתו.

להורות לכל המחפש "זמן איכות" שלא ימצאהו בשמיעת הרצאות תורניות חוצבות להבות אלא שומה עליו להתבודד בחדרי ולחפש דרכיו ולחקור ולהתעסק בדרכי התשובה וכשרון המעשה, (שערי תשובה, שער שני אות יד) שאם האדם לא יעורר עצמו מה יועילו המוסרים.

פסקי הזמן הקשים מנשוא לבני דורנו הם אותם רגעים בהם נכלא האדם בחדר סגור וללא שום אמצעי תקשורת עם העולם שמבחוץ, אף שיש את נפשו להשביע רעבונו בעיון בספרים הרבים המצויים בחדר, נפשו טרופה עליו ומאוימת מחוסר התקשורת עם העולם שמבחוץ.

אחינו ואחיותינו שורדי המנהרות מחייבים את המתפללים עליהם שיצאו מאפלה לאורה, להוכיח כמה עוצמות עוז גלומים בכל בר אנוש והמתגלמות ויוצאות לאור עולם דווקא כשהאדם חש ששבת מסביבתו קול המונה של רומי ואזי מתאחדת ומתייחדת נפשו עם קונה ויוצרה, וחשה בקרבת אלקים לה טוב.

ב.

וכפר בעדו ובעד ביתו - זו אשתו.

והוא אשה בבתוליה יקח (ויקרא כא ג'), אשת נעוריו שכנסה לאחר שנתמנה לכהן גדול המצווה בבתולה והקפיד שתהא פחותה

מגיל בגרותה של י"ב שנים ומחצה, או לרבי יהודה החושש למיתה ומכין לו אישה אחרת שיחולו קידושיה בה לאחר שתמות הראשונה וזהו משום שראוי לו למשרת הגדול להידבק בכלי שלם שכל מחשבותיה קבועים רק בו שהוא קדש קדשים ומתוך כך תהא עבודתו בכל ימות השנה ובפרט ביומו של הקדוש

...

אחינו ואחיותינו

שורדי המנהרות מחייבים את המתפללים עליהם שיצאו מאפלה לאורה, להוכיח כמה עוצמות עוז גלומים בכל בר אנוש והמתגלמות ויוצאות לאור עולם

דווקא כשהאדם חש

ששבת מסביבתו קול

המונה של רומי

ואזי מתאחדת ומתייחדת

נפשו עם קונה ויוצרה,

וחשה בקרבת אלקים

לה טוב

...

ברוך הוא נקיה וקדושה (חנינו - מצווה רעב) ומורה ובאה לכל השואף להקים בביתו מדור לשכינה בבחינת זכו - האיש באות יו"ד שבו להצטרף לאות בה שבשמה והשכינה ביניהם, אין שום פגם ואדרבה מעלה גדולה היא לשלמות הבית וקדושתו שהשותפה הצעירה בליבה ובנפשה הפנויים מכל חבילי הטרדין של נהה התלאות וקשיי הפרוזדור תהא לו לעזר.

וכה גדלה תמיהת הגמ' (י.) מביתו למה

דקות להילולת הרשב"י

מתווה ההילולא 2025

מעשה בתלמיד אחד של רשב"י שיצא חוצה לארץ ובא עשיר, והיו התלמידים רואין אותו ומתקנאים בו והיו גם הם מבקשים לצאת לחוצה לארץ וידע ר' שמעון. הוציאן לבקעה אחת של פני מרון והתפלל ואמר: בקעה בקעה המלאי דינרי זהב, התחילה מושכת דינרי זהב לפניכם אמר להם אם זהב אתם מבקשים הרי זהב - טלו לכם. אלא הרי יודעים כל מי שהוא נוטל עכשיו - חלקו של עולם הבא הוא נוטל שאין מתן שחר התורה אלא לעוה"ב הרי ותשחק ליום אחרון (שמות רבא נב ג).

יודע הוא ר' שמעון הדבק בשיטתו (ברכות לה): שבזמן שעושים ישראל רצונו של מקום - מלאכתו נעשית על ידי אחרים, ובאם יחרש אדם בשעת חרישה ויזרע בשעת זריעה, ויקצור בשעת קצירה תורה מה תהא עליה ומייסד הוא וחברי קבוצות החורטות על שלטיהם: "תורתן אומנותן" שאין מפסיקים לתפילה שהיא מדבריהם (שבת יא.) שהואיל ועמלו בתורה בלא הפסק כח קדושת תורתם היתה כה גדולה עד שאין ראוי להפסיקה לתפילה. (שמירת הלשון, שער התורה פרק ג' בהג"ה)

אכן רבים עשו כמותו ולא עלתה בידם, מאחר ולרבים הוקדשה פרשה שניה של קריאת שמע שאף שהיא פותחת בוויה אם שמוע תשמעו אינם צדיקים גמורים (ברכות לה: תר"ה כאן) ולהם נקבע ההיתר של "ואספת דגנך" ואף רבא היה מבקש מהרבנן שלא יתראו לפניו בימי ניסן שבו נקצרת התבואה ובימי תשרי בשבו דורכים הגתות והבדים ובאופן זה יתברכו מעשיהם ולא יצטרכו להטריד במשך כל השנה במזנוניותהם, (ברכות שם) וכשהיו נפטרים זה מזה לילך ולשוב לביתם ברכו זה את זה מחיה חיים - יתן לך חיים ארוכים, טובים ומתוקנים. (יומא עא.)

אבל כשחדרה לבית מדרשו של רשב"י אותה רוח עושים המקנאה בתלמיד ששב עשיר מחוצה לארץ והבריקה מחמת אנגריא וסחורה (עין ב"מ עה:) ונשתכרו מריח הכסף הבא בקלות וקממו - גם המה "לעשות כסף" כמוהו, הראה להם רשב"י את גודל הישועות שיש בכחו לעשות ולמלאות במאמר פיו את כל הבקעה בדינרי זהב וליתן לפני כל אחד מתלמידיו ד' ספוקו.

ושם בבקעה של בני מרון למדם את מבט האמת שהזוכה ומתקבץ לחבורה הקדושה

של יוצקי מים על ידו חייב להיות נהיר ובהיר לו בכל ימיו שהיום לעשותם - ורק מחר ליטול שכרם, הפרוזדור שהוא מיועד להתקן בו ולצבור בו אמצעים שיגיעו להכנס לטרקלין ולשחוק ליום אחרון.

וכשהגיע הוא ליום אחרון כנס הוא שוב את "החבורה קדישא" באידרא והראה לפנייהם ולו במקצת את האור והזוהר שכנס וקבץ בעמלו שתחת השמש, ובי"ח אייר היה ונתקלס ועלה בסילודין למקומו שעם אחיה השילוני, ושמעו קול היוצא "עולו ואתכנשו" ומאז ראו שלומי אמוני ישראל וקבעו להם חק להיות עולים מירונה ביום של "הוד שבהוד".

וידעי העתים ודברי הימים מספרים ובאים על המסירות הנפש שבכל הדורות לעלות ולהשתטח על גב הציון הקדוש, ומאז שבו בנים לגבולם וישראל יושבים על אדמתן גדלה השתתפות הקהל, ורבבות אלפי ישראל קמים ועולים אל המקום הגורם ומאחד את לבותיהן של ישראל ומשעבדן לאביהם שבשמים.

ובגאות השמחה והפיכתה לשמחה הפורצת גבולות עולם גם את עולם הישיבות ובניו הציפו גלי הצונאמי ובעוד שלפני כשלושה עשורים חזקו קברניטי וראשי הישיבות את החומות [שהיו] מבוצרות לכל פרוץ במ פרץ לבטל מסדרי הישיבות ולהצפין מירונה, ומרגלא בפומיה דהגר"א לאפאן זצ"ל שאין רשב" מצוי במירון באותו היום, והגר"א אברמסקי זצ"ל יעץ לכל בחור לשוות בעיני רוחו כמצטופף בין החוגגים בצבור ענק שקצהו מגיע לגבעה בבני ברק שעליה שוכנת ישיבת סלבודקה. ברבות הימים פוטר מים דרך אותו בידא דמא שמיוכן דרווח רווח (סנהדרין 1) ולשיירות המצויות מהכא להתם נצטרפו גם בני מתיבתא דטרידי בגירסייהו בכולה שתא, ובהך יומא אינהו כסיפין למיהוי בני היכלא דבעו למיחזי זיו דזעיר אנפין ולסמוך על ר' שמעון דוקא בשעת הדחק.

ובבחינת "עוד שבעוד" הלכה ההילולא הלך וגדל עד כי חדל לספור כח אין מספר. ולפני ... רגש עלינו ההר וקבר תחתיו מ"ה אנוש, והבינו הכל כי לא נחא ליה לרשב"י ולמרייהו דישאל בקול ענות חלושה המלוה את המחולות והריקודים.

אך טח מראות עיני הציבור וטפלו אשם במקל שחבט בהם ולא השכילו להרים עינם ומבטם לראות במי שהכח והשליך משמים ארץ תפארתם, וילנו כל העם על לובשי המדים ועל שמעון לביא - הלא מקובל ולא מחבר הפיוט - אלא על מפקד האירוע. ועד עצם היום הזה אין איש שיהא מוכן להודות ולומר: אבל אשמים אנחנו!

פרש תבא אשתו עמו שם. היפך מחשבתם של בני "העליה" המרובים שלרוב תשוקת עליתם מכריזים על פרישותם מביתם נאווה קודש כי רק כך יוכלו לעשות 'שטייגען' אמיתי, וככל ששעותיהן יהיו 'רצופות' בהעדרם מהבית תרום ותגדל עטרתם וכתר התורה שמבקשים לענוד לראשם ולא הולמתם.

כי נזר שמן משחת אלקיו עליו מושלם כלפי שמיא, ויבא הזכאי לכפר על כל שבט המשרתים ועל כל ישראל עם קרוב בא רק בהצמדות לאותה נערה צעירה בת הי"ב המעודדת להיות לו למחברת הקדש ולהכניסו לפני ולפנים.

ג.

עשרה ניסים נעשו במקדש - לא אירע קרי לכהן גדול ביום הכיפורים. (יזמא כא.)

צדיק גדול כשמתגבר בקדושה אזי המזיקין

• • •

וכה גדלה תמיהת הגמ' (ו)

מביתו למה פרש

תבא אשתו עמו שם.

היפך מחשבתם

של בני "העליה" המרובים

שלרוב תשוקת עליתם

מכריזים על פרישותם

מביתם נאווה קודש

כי רק כך יוכלו לעשות

'שטייגען' אמיתי,

וככל ששעותיהן יהיו

'רצופות' בהעדרם מהבית

תרום ותגדל עטרתם וכתר

התורה שמבקשים לענוד

לראשם ולא הולמתם

• • •

מתקנאים בו ומטמאים אותו וזהו הנס של כהן גדול שלא ראה קרי ביום הכיפורים שצריך לזה נס גדול.

(חיי אדם - כלל קמה אות ב' בנשמת אדם)

ומפני כך עמלו זקני ירושלים ויקיריה שלא היו ישנים לשורר בפה לפני הנבחר מאחיו לעבוד למחר את הפסוק: אם ה' לא יבנה בית שוא עמלו בוניו בו כלומר הזהר בעבודתך שתהא לרצות ולשם שמים שאם אינה רצויה אין טורחך עולה לכלום.

ומכאן לשון של זהורית לעושים מידי ליל שישי זכר

למגרש באותם הנעורים בליל זה ונעים בחוצות להשביע כרסם במנת חמין מהבילא [ויש שם מקפידים להדר בבשר בקר לבל יהא נותר עד הבוקר] שעל ידי כן תפוג תורה שגרסו במשך כל ימות השבוע.

צא ולמד מתשובתו של אליהו זכור לטוב לרב יהודה שלפי כך מתעכבת גאולתנו שגם ב"משמר" שנקבע בליל יום הכיפורים נפרצו שערי הצניעות ולפתח חטאת רובץ. (יזמא יט:)

לא איברי לילה אלה לשינתא בלילי תקופת תמוז או לגירסא בלילות טבת הארוכים (עירובין סה.), אך הניעור בלילה ועושה לילותיו כימים הרי זה מתחייב בנפשו.

ד.

אזהרה לזקן - שלא יטריח, אמר אביי נקטינן - קבלה היא בידנו - שאם מקיף ומסבב דרך אחרת שלא לעבור לפני הצבור חיי ומעריך ימים. (קדושין ג.)

קדש כהן גדול עצמו ובא לו בסילודין לבין הבדים בבית ראשון או למקום ארון בבית שני ועשה חובתו יצא ובא לו בדרך בית כניסתו ומתפלל תפילה קצרה בבית החיצון, ולא היה מעריך בתפילתו. (יזמא נב:)

ת"ר: מעשה בכהן גדול אחד שהאריך בתפילתו ונמנו אחיו הכהנים להיכנס אחריו. התחילו הם נכנסים והוא יוצא. אמרו לו מפני מה הארכת בתפילתך. אמר להם קשה בעיניכם שהתפללתי עליכם ועל בית המקדש שלא יחרב. אמרו לו: אל תהי רגיל לעשות כן, שהרי שנינו לא היה מאריך בתפילתו כדי שלא להבעית את ישראל. (נב:)

אין רגעי רצון עילאיים ושעת פתיחת שערי שמיים על ידי שלוחנו ושליח בית דין אחת בשנה העטוי בבגדי לבן ומתייחד לפני יושב הכרובים ומעטיר על בית המקדש שלא יחרב כדאיים באם שלומי אמוני ישראל יבעתו מפחד ומדאגה שמה ארע דבר לכהן הגדול.

לומר לך: שחש אבינו שבשמיים לצער וטרחת בניו המתאספים להיות ברוב עם הדרת מלך (יזמא ע.) יותר מדביקותו והתעלותו ברגעי רשפי קדש אש שלהבת קה של האיש המורם מעם, במקום קדש הקדשים וברגעים של אחת בשנה. ומשום טירחא דצבורא.

ואף כשיצא בשלום מהקדש ובא לו הכהן גדול לקרות קורא אחרי מות ואך בעשור, וגולל ספר תורה ומניחו בחיקו ואומר יותר ממה שקראתי לפניכם כתוב כאן, אך מה שבחומש הפקודים קורא על פה ולא רשא לגלול לפי שאין גוללין ספר תורה בצבור מפני כבוד הצבור שיהיו מצפין ודוממין לכך. (ע.)

צא ולמד שוותר הקב"ה על מה שאסר לומר בעל פה דברים שכתבן בתורתו וכדי שלא להטריח את הצבור הורה לכהן גדול לומר פסוקי המוספין בעל פה (תוס' ישנים).

עולו, אתו ואתכנשו אף שאינו זמן עליה לרגל מכיון שהיו רעבים לדבר ה' והיא הנבואה שפסקה

וראה זה ... אשר היטיב בוראנו ויוצרנו בהפילו את ממשלות הזדון שקמו עלינו להרע עמנו ולהצר צעדינו, וכבה את לפיד השנאה שהוצת באש השנאה ותקם ממשלת ימין [מלא מלא?] ומצאו לנכון למנות את המאיר לארץ ולהודיעו לממונה על הילולת מירון.

וכבר הזהירונו רבותינו (קידושין נב:) מתלמידי ר' מאיר שקנתרנים הם ולפיכך העמיד הוא את ר' יוסי שלא יאמרו יוסי שתק ודברי תורה מה תהא עליה, ובכך סבורים הם שלא יהא העולם שמם כשם שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום - ר' מאיר ר' יוסי ור' שמעון - ושנאה להם והם שהעמידו תורה באותה שעה.

אך הלב ממאן מלשמוע!

אם עד כה הכרנו פרוז בן יומו - מי שהשכיל ליצא בשעות הערב ולשוב למחרתו כדי לשמור על קדושת עיניו, או לחילופין מי שיצא באישון ליל ממקומו כדי להיות מהותיקין ומחבבי המצוה בציון, הרי שהאידנא ובהאי שתא יורו בני הישיבות לעצמן להיות שלשה ימים קודם... ויום לאחריו וכל זאת למה?

מאחר שהסדרנים יהיו מאנ"ש, וכמו כן גופי החסד ומאכילי הרבים לשובע [ולא לרוון], משקיי הח"י רוסל כולם יקפידו לעשות אנגריא דוקא בתלמידי החכמים שנתפקדו ובאו בהמוניהם להרשם ולעמוד מוכנים ליום השישי כבר ממוצאי שבת קדש זו, ולהתחייב לעמוד א"ז שעות על משמרתם, ואחר מכן ישנתי א"ז נוח להם [כהמלצת הרמב"ם], ובהבטחה מלאה שמתן שכרם לא יהא פחות מששת אלפים ככר כסף אשר ישקלו מגזי המלך לעבדם ולהטעימם מריח הכסף המשקר ולהיותם כקטן הנמשך אחר הזווי שמקרקשים בפניו. (גיטין מ:)

צא ולמד מי הוא זה ואיזהו אשר מלאו לבו להוריק את בתי המדרשות מהלומדים ולהריק זהב לכיסי הלומדים למען יפסיקו ממלחמתה של תורה ומלהיות העומדים בבית ה' בלילות ויוכיחו קבל עם ו"עדה" שמבטלין תלמוד תורה למבצעי ראוה של "ויוכו סדרני ישראל". כמה עמלים אנו לחזור ולשנן השכם והערב באזני הקמים עלינו לגייסנו כי רבנן לאו בני מיפק באכלוזא נינהו (כ"ב ה.) וכל המטיל כרגא ארבנן עובר אדאורייתא, אדנביאי ואדכתובי דכתיב מנדה - זו מנת המלך, ובלו - זה כסף גולגלתא, והלך - זו ארנונא לא שליט למרמא עליהם.

תמהני אם ח"ו לא ישקיף רשב"י מציינו וממקום מנוחתו וילחש לאלעזר בנו" עכשיו שהיית עמנו ונמנית עמנו יאמרו: _____ מפרכסות זו את זו, תלמידי חכמים לא כל שכן.

נקדים תפילה לשאלה ונתחנן לבוראנו: בר יוחאי התאזר בגבורה ואל תוציא חרב מתערה! שור והבט בנסיגות הצעירים, הנלחמים שלא ליפול "ברשתות" ובמכמורים ולמרות כן הם עמלים ומשתדלים להיות עצי שטים עומדים, ולמודי ה' - הם לומדים!

אשרי העם - הם לומדיך!

...
מכאן לשון של זהורית
לעושים מידי ליל שישי
זכר למגרש
באותם הנעורים בליל זה
ונעים בחוצות להשביע
כרסם במנת חמין
מהבילה [ויש שם מקפידים
להדר בבשר בקר לבל יהא
נותר עד הבוקר] שעל ידי
כן תפוג תורה שגרסו
במשך כל ימות השבוע.
צא ולמד

מתשובתו של אליהו
זכור לטוב לרב יהודה
שלפי כך מתעכבת
גאולתנו שגם ב"משמר"
שנקבע בליל יום
הכיפורים נפרצו
שערי הצניעות
ולפתח חטאת רובץ

והם בלא מצוות השטן מקטרג עליהם וברית
מלח מגין עליהם. (ברכות מ. תוד"ה הבא בסופו)

אזהרה לזקן המוזמן לסדור חפה וקידושין
שלא יטריח הצבור בהמתנה להוד מעלתו,
אזהרה לחכם הדורש ברבים שלא יהא
מאותם הזוכים "לדברים הרבה" וישכח היאך
לחתום אמריו.

שבח הוא לאותו קדוש ה' המתגלה בערבי
פסחים במקדש כשהכהנים עומדים שורות
שורות ונותנו לחברו וחבירו לחברו ומקבל
את המלא ומחזיר את הריקן דהא קמ"ל ברוב
עם הדרת מלך שהיו כולן עסוקין בעבודה -
הדרת מלך. (פסחים סד: ברש"י)

יום טוב היה עושה בצאתו בשלום
בלי פגע!

מישראל, ובעת רצון זו של כניסת כהן גדול
לפני ולפנים זכו להשגה הקרובה לנבואה
וכמו שהעיד ר' ישמעאל בן אלישע (ברכות ז.)
שאמר לו ישמעאל בני ברכני ובסוטה (לג.)
דיוחנן כהן גדול ושמעון הצדיק ששמעו בת
קול היוצאת מבית קדש הקדשים ומודיעתם
את האמור להתרחש, לכן באו מכל
המקומות לראות פני הכהן הגדול ולשמוע
דבר ה' זו נבואה. (משפח חכמה בפרשתנו וסיים "וזה
אמת וצדק") וברב עם - הדרת מלך שיום זה
מיוחד לו ובעבורו וכנ"ל, והיא הנותנת לחוש
לכבודו של צבור קדוש זה ושלא להטריחו.

ומכאן נחקקה ההלכה בשו"ע (סימן קמ"ד) לכל
קהל ובכל אתר שאין גוללין ספר תורה
בצבור, וכן חובה לעולה למגדל לעלות
בדרך הקצרה משום כבוד הצבור שלא
ימתינו עליו (קמא ס"ק כב)

אשריכם ישראל!

מי הוא המטרה אתכם וידוע מעלתכם וחש
לטרבחם ואפילו במקום מצוה.

ה.

תמה קריאת התורה שחלקה מתוך הספר
והאחר בעל פה דחיישנין שלא יאמרו ספר
חסר, ברך כהן גדול את שמונת הברכות
וחותם בשומע תפלה על עמך ישראל
שצריכים להושע ואחר כך כל אחד ואחד
מביא מערב יום הכפורים ספר תורה מביתו
וקורא בו עתה כדי להראות חזונו ונוי של
ספר תורה לרבים, שיש בזה תפארת לבעליה
שטרחו להתנאות במצוות כנאמר זה קלי
ואנוהו התנאה לפניו במצוות.

והמעייין יתמה וכי יש לך טורח צבור גדול
מזה להטיל על הקהל הנאסף את שמירת
ספרי התורה שבעלולתם והזאגה לשלמותם
ולשמירתם באופן נאות שהרי מצוה לייחד
לספר תורה מקום ולכבדו ולהדרו יותר מדאי
(פ"י מס"ה ה"י) שהוא העד הנאמן לכל באי עולם
כנאמר: והיה שם כך לעד. (שם)

הא קמן שטורח הצבור לעסוק ולחבב
המצוות ואף כשמראים חזונו לאחרים שבח
הוא לפני בוראם ויוצרים ובזה ישמח לב
מבקשי ה' וישמח ישראל בעשיו ובני ציון
יגילו במלכם. אך כשהם בטלים באותה שעה
מקיום כל מצוה והם מצפיין ודוממין (רש"י)
מקפיד וחש בוראם על השהיה והמתנה זו.

רבי מנחם היה מודקדק מאד להביא מלח על
השלחן דאיתא במדרש כשישראל יושבים על
השלחן וממתנים זה את זה עד שיטלו ידיהם

זכות העלון נודבה לזכות החתן - הכותב את החיים אבישי בת פנינה חיה נ"ו שיעלה הזיווג יפה יפה